

Seu central de Triodos Bank, a Utrecht (Països Baixos).

La banca ètica cooperativa mira a Europa

El projecte de construir una banca ètica gestionada com una cooperativa d'àmbit europeu ja s'ha engegat. En aquesta línia, l'associació catalana Fets participa, juntament amb les cooperatives Coop57 i Oikocrèdit, en el projecte Fiare, ideat al País Basc.

Actualment, Fiare pot operar com a banc gràcies a un acord amb la italiana Banca Popolare Etica (BPE), però manté l'expectativa d'obtenir una llicència pròpia el 2011 i implantar oficines arreu, gestionades per les mateixes cooperatives. Fets (Finançament

Ètic i Solidari) és una entitat de segon grau, formada per més entitats del tercer sector i l'economia social que van acordar de treballar plegats per fer conèixer l'economia solidària. Fets va veure en el projecte Fiare la possibilitat de complir l'objectiu inicial de crear una banca

ètica a Catalunya. I com que el món financer tendeix a grans corporacions i és difícil de sobreviure al negoci, amb Triodos Bank com a amfitrió, la BPE i més entitats d'aquest model ètic cooperatiu, treballen per crear una banca ètica cooperativa d'àmbit europeu en allò que han anomenat l'aliança global per una banca amb valors. Es tracta de congregar esforços adreçats a la responsabilitat social i al desenvolupament sostenible en el sistema financer.

Rendibilitat social. La banca ètica, anomenada també *social, sostenible, alternativa i responsable*, és una classe d'entitat financera que, a banda d'obtenir una rendibilitat econòmica, gestiona els dipòsits dels clients per tal que tinguin una rendibilitat social. Es tracta d'invertir en projectes amb un alt contingut social o ambiental. A la pràctica, consisteix a facilitar el crèdit a empreses que promoguin el respecte a valors com ara els drets humans, l'educació, la protecció del medi, l'impuls de les energies renovables i un llarg etcètera. No seran

clients de la banca ètica aquelles empreses relacionades amb la indústria de l'armament, que siguin sospitoses d'exploitació laboral o de destrucció de l'entorn. Aquests bancs autoanomenats ètics són regulats com els bancs tradicionals. N'és un exemple Triodos Bank, que amb 29 anys de vida i una implantació d'àmbit europeu és el referent d'aquesta banca al nostre continent. Hi ha més instruments alternatius de finançament ètic, com ara les cooperatives i les fundacions, que permeten de dipositar els estalvis en un fons d'inversió ètic o obtenir crèdit per mitjà de microcrèdits. No obstant això, no ofereixen els mateixos productes que la banca convencional i ètica.

Joan Antoni Melé, director territorial de Triodos Bank per a Catalunya i les Balears, descriu la seva entitat com un intermediari financer que difereix dels bancs convencionals perquè fa un ús conscient i responsable dels diners que dipositen els seus clients. Triodos Bank busca tres classes de rendibilitat: econòmica, social i ambiental. Un dels criteris de pes és la transparència del moviment de capital. "Expliquem en quins projectes treballem i el client sap per a què serviran els seus estalvis." Melé remarca que la seva premissa és aportar quelcom a la societat i insisteix a dir que "les operacions ecològiques són les que requereixen un import més alt, perquè la implantació de les energies renovables és costosa".

Seguretat i coherència. Un altra característica intrínseca de la banca ètica és la seguretat que pot oferir als usuaris. Jordi Marí, director de Fets, recorda que la banca ètica té els seus fons garantits com qualsevol altra entitat bancària, però que "aquesta no hauria de ser la raó per confiar-hi". Tampoc no veu en la inversió publicitària un motiu de confiança. En canvi, troba que "invertir en una economia productiva que no pretengui maximitzar els beneficis és segur i interessant". De totes maneres, "la majoria de gent tendeix a associar la grandària de l'entitat amb confiança i seguretat, cosa que no ha de ser necessàriament certa". Pel que fa a les diverses menes de rendiment que aspira a obtenir la banca ètica, Marí troba que s'ha de cercar un equilibri entre rendibilitat social i econòmica, perquè l'objectiu és "aprendre a relacionar-se amb els diners i els estalvis

“Encara hem d'introduir l'ètica en l'economia”

Arcadi Oliveres (Barcelona, 1945) és doctor en ciències econòmiques per la UAB, expert en economia mundial. És president de Justícia i Pau i de la Fundació Universitat Internacional per a la Pau.

—**La crisi fa que ara sigui un moment clau per a l'economia solidària i la banca ètica?**

—Podria ser-ho, perquè s'ha demostrat quelcom que els moviments socials ja havien anunciat fa temps: l'absoluta inviabilitat d'aquesta economia neoliberal. Ara és el moment de buscar-hi alternatives. Hi ha diverses propostes d'economia solidària, des del comerç just i la banca ètica fins a les cooperatives.

—**Les associacions que promouen i donen a conèixer les finances ètiques poden adreçar-se a un segment més ampli de població, en aquest context de crisi actual, doncs?**

—Probablement, perquè en un moment de crisi tot es posa en dubte. Però el públic tampoc no té gaire informació, i si sent que les banques van a mal borràs en dedueix que tot va malament. En canvi, pot ser que vagin malament per una qüestió de coherència ètica: cal entendre que aquests bancs que ara van malament són un fracàs. Han especulat, han amagat fons, han cobrat quantitats incommensurables; per tant, poso els meus diners en un banc que sigui una mica més honest. Però aquesta pregunta tampoc no se la fa gaire gent. Falta consciència respecte a la manera com s'usen els nostres diners.

—**És possible una economia ètica i solidària a gran escala?**

—No tan sols és possible, és necessària i urgent. L'economia actual té costs: el primer, els 60.000 morts de gana diaris. Imagineu-vos que ens diguessin d'inventar un sistema que mata 60.000 persones cada dia; ningú no l'acceptaria. En canvi, és el model que tenim i no hi lluitem contra. Un sistema que s'emporta tantes vides humanes quan al món hi ha una producció d'aliments suficient perquè tothom mengi. I si els uns mengem massa i els altres poc pel nostre egoisme evidentia que aquest sistema s'ha de canviar, radicalment i amb urgència.

—**Per tant, aquesta opció econòmica només és una petita part d'una manera de viure?**

—Sens dubte. S'ha de replantejar el model perquè els països del nord no podem continuar creixent com fins ara. També s'ha de parlar de la solidaritat entre els pobles del nord i del sud. Si l'únic que fem en aquestes reunions i cimera és arreglar la situació perquè els bancs tinguin una mica més de caixa, donant solucions cosmètiques per millorar l'aparador, no anirem enlloc.

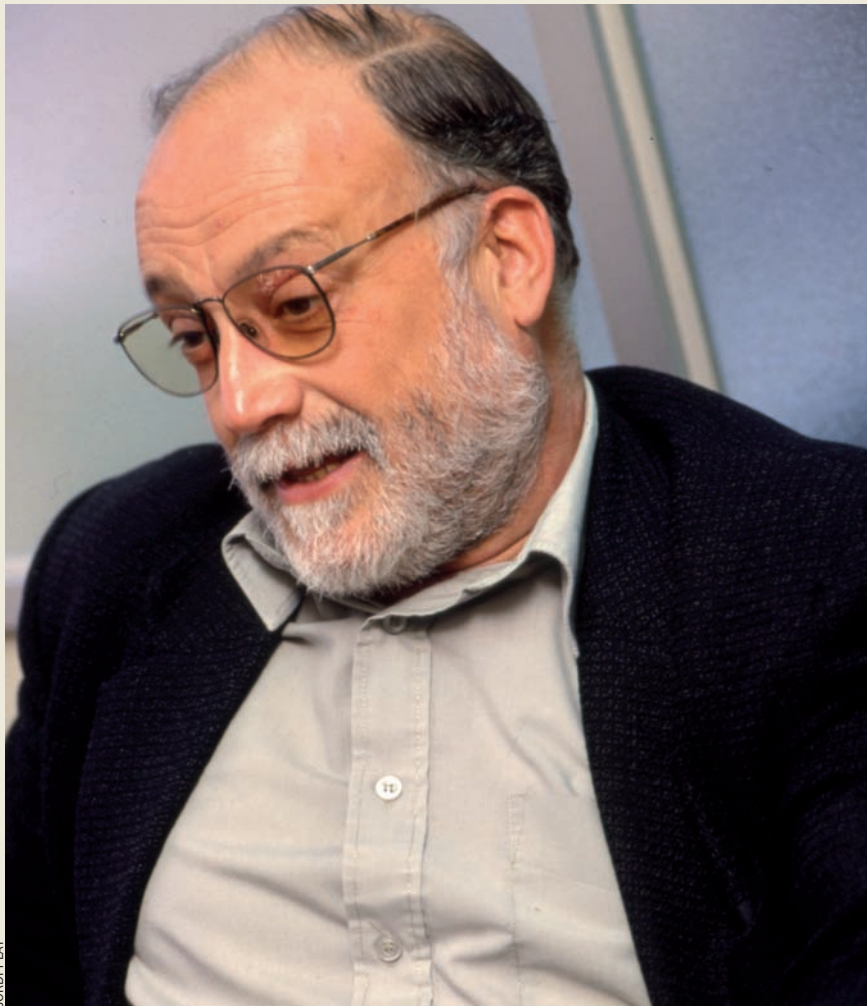
—**En què hauria de consistir la responsabilitat d'actuar de la gent?**

—És difícil. Caldria distingir entre societats riques i societats pobres, par-

d'una manera diferent". Remarca que la banca ètica no és un fi en si mateix, i que sense entitats que promoguin el comerç just, les energies renovables, "sense una economia social solidària, no tindria raó de ser". Darrerament, els bancs i caixes tradicionals han començat a oferir productes també anomenats *ètics*. Sobre això, tant Melé com Marí pensen que aquests productes "només serveixen per

a rentar-se la cara", només són una estratègia per no perdre un públic específic. Critiquen que tinguin una gran majoria de productes no ètics i un parell que sí que ho són. "Falta coherència", diuen.

Possibilitats de la crisi. Amb la davallada econòmica, ha crescut l'interès per les finances ètiques. Segons Marí, als cursos i conferències que organitza

JORDI PLAY

l'ant només de benefici econòmic. Les pobres aspiren a viure d'una manera millor i, per tant, estan legitimades a voler créixer, a disposar de més béns i millorar la seva situació, que en certa manera s'emmiralla en la nostra. Les societats del nord hem de fer una reflexió en profunditat i dir que això s'ha d'aturar. I no ho farem perquè som rics, conservadors i volem mantenir aquest benestar que tenim a costa dels altres. Tenim diners, tenim recursos, i

volem viure abusant del planeta. I això necessita realment una rentada moral en profunditat.

—**Seria viable un sistema econòmic íntegrament ètic?**

—Hauria de ser-ho, però passa que l'economia no és una bona mostra d'ètica. L'ètica encara s'hi ha d'introduir, en l'economia. Que algunes vegades ho fa de manera interessada perquè el sistema continuï? Aquell qui vol abusar del planeta i cada vegada

Fets, el nombre de gent interessada en una altra economia ha crescut força. M'el·lè troba una explicació plausible a aquest interès, i és que "nosaltres no cotitzem a la borsa, no especulem i, per tant, la crisi no ens afecta". Per això la crisi els ha fets més coneguts. L'especulació és un dels grans errors que el director territorial de Triodos assenyala com a causant de la crisi. Per contra, alguns dels trets

del sistema capitalista no li semblen malament, si es portessin a la pràctica tal com foren ideats. Es refereix al lliure moviment del capital, bé d'idees, bé de diners. "Si el mercat fos realment lliure no aniria tan malament." Però passa que "està manipulat per un grup de gent que té el poder i la informació i que només cerca el benefici propi, cosa que el converteix en un mercat d'explotació hu-

acumular més fortuna farà servir qualsevol instrument per anar endavant. Això es va demostrar fa tres dècades, quan es van posar de moda les unions ecologistes. Les grans empreses, les que més contaminaven, creaven la seva filial ecològica immediatament. Doncs com ara, si es posa de moda l'ètica, també són capaços d'assumir-ho. Això és antiètic i en part s'ha posat de moda a través de la responsabilitat social corporativa, és a dir, fer creure que aquestes empreses són responsables corporativament. Després mires aquestes institucions que donen els premis a les empreses *responsables* i són les transnacionals més impresentables de totes. És pur màrqueting.

—**La societat està adormida, si no es queixa per la socialització de les pèrdues dels bancs?**

—Estic escandalitzat d'aquesta manca de protesta social. Avui dia els governs han donat crèdit als bancs i aquests i no n'han pogut facilitar als clients perquè ells mateixos estaven atrapats, almenys a l'estat espanyol. No han cobrat les hipoteques que havien de cobrar, els valors borsaris que tenien han baixat de cotització i esperen que pugin per vendre-se'ls. També van donar hipoteques alegrement a llarg termini i per això s'endeutaven ells a curt termini amb els fons sobirans a països riquíssims que tenen petroli: l'Àrabia Saudita, Kuwait, Noruega, o el Japó o la Xina, que tenen moltes divises. Ara reben ajudes i les fan servir per tapar els seus forats. Això ha restringit força la marxa de l'economia i podria ser considerat un dels orígens de la crisi econòmica actual. D'una altra banda, els bancs també tenen un poder econòmic important perquè són els que donen crèdit per finançar la campanya electoral. Tots els polítics han de parar la mà.

mana". Segons ell, el mercat lliure és un ideal i cal establir una economia humana i conscient al servei del ciutadà. "Jo no vull que em dirigeixi l'estat, jo vull ser lliure, però això no vol dir que no pugui ser ètic." Des de Fets també troben que l'actual situació de crisi ha sensibilitzat més la població a qualsevol alternativa, i que "els arguments que fem servir a les xerrades són els mateixos, només

Les energies renovables són una de les prioritats de la banca ètica.

que ens demanen que parlem de la crisi perquè n'hi ha”.

De les actuacions del govern espanyol a l'hora d'intervenir entitats del sistema financer tradicional –l'última, la Caja Castilla - La Mancha–, Marí s'exclama dient que “és sorprenent que s'hagin destinat milers de milions a tancar forats sense demanar responsabilitats ni compensacions”. Hi afegeix que “si tens un problema a la teva empresa privada no vindran a posar-te diners perquè no petis”, contràriament a allò que ha pas-

sat en la intervenció bancària: “Quan hi ha pèrdues les socialitzem i quan hi ha beneficis els privatitzem.” Però Melé no atribueix tota la responsabilitat a les administracions, sinó que creu que el problema rau en una falta de consciència individual i de responsabilitat social. “Els valors s'acaben amb els milions damunt de la taula”, afirma. Des de Triodos diuen proposar una manera alternativa de fer economia, “que sigui viable per a tothom i que respecti els drets humans”. El perfil de clients de Triodos defuig

l'estereotip: hi ha des d'estudiants que hi deixen els seus estalvis mínims a empresaris que hi dipositen grans quantitats de diners. L'economia s'hauria de concebre d'una manera global, però això demana una reflexió personal. Altrament, continua, “la gent porta els diners als fons que donen més i sempre van a parar a les empreses més potents que més força tenen per a comprar les altres. Llavors poden competir i rebentar preus, comprar... i la responsabilitat és nostra”.

Nova oficina a València. Joan Antoni Melé i Jordi Marí, de Triodos i Fets respectivament, coincideixen a dir que “amb els diners som molt conservadors”, i que canviar d'entitat financera és una de les coses que més ens costa de fer. Hi ha una creença i un interès sincer, però “fer el pas és el que costa més”. Entenen que probablement cal que, de mica en mica, els ciutadans agafin confiança en les finances ètiques, en descobrir que “són tan segures com les tradicionals o més”. Saber què fa l'entitat financera amb els nostres diners és revolucionari i la situació actual de crisi pot implicar un pas endavant.

Joan Antoni Melé es mostra satisfet que des de la seva implantació a Catalunya el creixement hagi estat espectacular, amb la previsió d'obrir, aquest mes de juliol, una nova oficina a València.

Marta Iglesias

Breus

Catalunya estalviarà 900 milions de despesa pública

El govern català ha presentat un pla d'estalvi arran de les perspectives econòmiques negatives. El conjunt de mesures estalviarà 900 milions d'euros i consistirà, d'una banda, a reduir les despeses dels departaments, de manera proporcional al pressupost de cadascun i per un valor total de 850 milions. I, d'una altra, a no cobrir les vacants a l'administració. La conselleria que perd més pressupost és la d'Obres Públiques, inclosa la construcció de la futura línia 9 del metro, que rebrà 100 milions menys. Tanmateix, el conseller Antoni Castells assegura que això no

El conseller d'Economia català, Antoni Castells, anuncia un pla d'estalvi per al govern.

rebaixarà les inversions públiques, que ara són necessàries, i que tampoc no s'acomodarà ningú. Malgrat aquest estalvi, l'executiu català dóna per fet que tancarà l'any 2009 amb dèficit pressupostari.

CCOO demana la retirada de l'ERO a Ford d'Almussafes

Les peces comencen a encaixar a la planta que Ford té a Almussafes. Ara Comissions Obreres ha demanat a la direcció que retiri l'expedient de regulació d'ocupació (ERO) presentat a principi de maig i que afectava 1.100 treballadors. L'augment de vendes i la bona acollida que té al mercat el nou model de Fiesta han fet que només 360 treballadors continuïn afectats per l'expedient. A més, s'ha creat un torn reduït de nit (que s'havia eliminat amb l'ERO) per atendre la demanda, que s'espera que continuarà creixent al juliol.